

1. Ievads

1.1. Par pārskatu

Šajā pārskatā ir sniegta informācija par Latvijas virszemes ūdeņu kvalitātes stāvokli 2002. gadā. Informācija ir sniegta par 20 upēm, astoņiem ezeriem un 78 mazajām upēm (1. pielikums). Pārskatā tiek apskatīti galvenie ūdeņu kvalitāti raksturojošie rādītāji: izšķīdušais skābeklis, organiskās vielas, biogēni (slāpekļa un fosfora savienojumi), smagie metāli, naftas produkti, mikrobioloģiskie un hidrobioloģiskie rādītāji (fitoplanktons un makrozoobentoss).

Monitoringa un tā rezultātu publiskošanas nepieciešamību nosaka Eiropas Savienības direktīvās 2000/60/EC, kas nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdeņu aizsardzības politikas jomā, un 91/676/EEC par ūdeņu aizsardzību pret lauksaimniecības izraisīto nitrātu piesārņojumu, kā arī Latvijas normatīvie akti: likums „Par vides aizsardzību”, MK noteikumi Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”, „Vides nacionālā monitoringa programma”.

Upes un ezeri ir sagrupēti pēc to piederības sateces baseiniem. Kopumā tiek izdalīti septiņi baseini: Baltijas jūras mazo upju baseins, Daugavas baseins, Gaujas baseins, Irbes baseins, Lielupes baseins, Salacas baseins un Ventas baseins. Katrā no šiem baseiniem upēm un ezeriem tiek sniegts īss ieskats par fiziogēogrāfisko stāvokli, tad hidroķīmisko, mikrobioloģisko un hidrobioloģisko datu vērtējums un antropogēnās slodzes vērtējums.

Upes un ezeri tiek iedalīti karpveidīgajos un lašveidīgajos ūdeņos, dalījums pamatojas uz *Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”* prasībām, kur minēts, ka lašveidīgo zivju ūdeņi ir tādi, kuros dzīvo vai kuros ir iespējams nodrošināt lašu (*Salmo salar*), taimiņu un strauta foreļu (*Salmo trutta*), alatu (*Thymallus thymallus*) un sīgu (*Coregonus*) eksistenci, bet karpveidīgo zivju ūdeņi ir tādi, kuros dzīvo vai kuros iespējams nodrošināt karpu dzimtas (*Cyprinidae*) zivju, kā arī līdaku (*Esox lucius*), asaru (*Perca fluviatilis*) un zuķu (*Anguilla anguilla*) eksistenci. Ēajos noteikumos ir saraksts ar upēm un to posmiem un ar ezeriem, kas noteikti par prioritāras nozīmes zivju ūdeņiem. Atbilstoši tam, vai ūdenstilpne pieder pie karpveidīgo vai lašveidīgo ūdeņu tipa, atšķiras arī kvalitātes normas.

1.2. Pārskata sastādītāji

Hidroķīmisko datu vērtējums: Didzis Elferts, Sandra Poikāne;

Hidrobioloģisko datu vērtējums: Nataļja Grudule, Sandra Poikāne;

Mikrobioloģisko datu vērtējums: Astrīda Zandmane;

Kartes: Lāsma Ķīvīte, Sandra Sprukta;

Vāka foto: M. Puķīte;

Datorsalikums: Didzis Elferts.

1.3. Informācijas avoti

Latvijas Vides aģentūras hidroķīmijas un hidrobioloģijas dati par 2002. gadu.

Latvija Hidrometeoroloģijas aģentūras dati par upju un ezeru hidroloģiju par 2002. gadu.

Informācija par baseinu fiziogēogrāfiju tika ņemta no “**Latvijas Daba**” Enciklopēdija, 1. – 6.sējums, “**Latvijas Enciklopēdija**”, „Preses nams”, 1994 – 1998, Rīga, atb.red. G. Kavacs.

Izsakām pateicību Reģionālajām vides pārvaldēm par palīdzību paraugu ievākšanā, Latvijas Vides aģentūras Laboratoriju departamenta darbiniekiem par paraugu ievākšanu, analīžu veikšanu un to rezultātu apkopošanu.